

skrift

H 1*0051

Beträ²ande och förslag till af-
dikning och odling af vattenkadad
mark till hemmanet Hallerum
litt A inom Tuna socken Tuna-
läns härad och Kalmar län; uppe-
gjorde år 1886—

Tillhör den af Kongl. Majest. den 6 April 1887 meddelat
gillade plan. Offentliggjord den 29 April 1887
Carl G. Beijer. A. W. Lindgren

Sedan Kongl. Landtbrukets-Akademiens
Förvaltnings-Komite, uppå ansökan af
hemmansegaren Peter Erik Carlsson i
Hällerrum, förordnat under tecknad att
verkställa undersökning samt upprätta
förslag till afdikning och odling af
Kärr och mossmarker hörande till
hemmanet & mtg. Hällerrum litt. A,
inom Tuna socken, Tunalands härad
af Kalmar län, till hvilket förslag
utförande egaren anmält sig vilje er-
hålla länunderstöd af statemedel, så
har här dessa undersökningar blifvit
verkställda i juli månad innevarande år,
och får jag på grund af de såunda
gjorda undersökningar lämna följande,
med plankarta och profilritning åtfölj-
da betänkande och förslag.

Betänkande

De ifrågavarande sankmarkerna
utgöras dels af nyodling, dels af o-
uppodlade Kärr och mossmarker,
och får jag i sammanhang härmed
omnämna att Landbrukaren C. J.
Thunblad, egare af Hällerrum litt.
B och C, under innevarande år

Jätt sig beviljad länseunderstad af
statens för utdelning af
ett alldeles liknande markområde
som det nu beräddas.

Hvad dessa nybrutna åker-
marken (se planen fig. 7 och 10) be-
träffar utgöres den af 3.33 hektar
ganska god välformulerad dy och
torffjord på guss och sandkotten, och
här där, ehuru ofullständigt afdelad,
buret ganska goda skördar af så-
väl råg som hafre. Rågen har där
ofta flagit fel och vid undersökning
tillfallet visade sig sålunda hafva
stå jern och ganska vackert på den
emot rågen står klara och års-skörden
synes blifva ringa. Egarin upplyste
att han för några år sedan på en
del af nyodlingen utskött superfosfat
men ej annu kunnat se någon särskild
verkan af det gjorda, hvilket tydligen
beror såväl af ett oriktigt förfarande
af gødningssämen som och på det då-
tillstånd i hvilket jorden befunnit sig.

Ängs och Kärmarken (se plan-
nen fig. 4, 5, 8, 9 och 11) ämnar egarin na-
stas och skötas, dels emedan det på

den, dels emedan gräsområdet i de
egentliga Kärri och laggtrakterna är
mycket tunn och tillföljte af markens
vattendränkta läge blifver skörden svår
berga. Sålunda har hittills endast en
obetydlig del af Kärmarken slagits och
det öfriga betats af. Den samman-
lagda arealen af ängs och Kärmarken
utgöres af 9.07 hektar och är dyen
i rikthet af god biskaffenhet och
har öfver allt sådant djup att den
väl bär sig till åkerodling.
Nederligen är Kärmarken delvis moss-
belägen och till en liten del stund-
den, men detta utgör intet hinder
för att man ej med skäl kan för-
klara marken värd att odla.

Den egentliga mörkmarken (se
planen fig. 1-3) innehåller 15.95 hek-
tar och upptager största delen
af torrlägningsområdet. Hela
marken är beläckt med kullnass,
som i större delen har ett sådant
djup att man ej för närmaste ti-
den kan anse den som tjenlig
till odling. Sålunda har till

och den underliggande äffjorn är ganska
väl förmutnad och kännos jät och
mör, bor denna del af massen
med fördel kunna odlas utan all
för stor kostnad.

Om hvad redan blifvit nämnt
frangår att den ifrågavarande sank-
marken med undantag af fig. 1 och
norr delen af massen är till odling
tjänlig, men då äfven denna del af
sankmarken kommer att på smöringens
förbättras genom afdikning och i en fram-
tid blifva sadlingsbar, har afdiknings-
planen blifvit uppgjord, såväl med hän-
syn till det lättare skikt hvaruti den
nu till odling adugliga marken förbättras,
som också med hänsyn till prästländig-
hetens förminskande.

Det torde äfven här vara på
sin plats att ^{till} anmärka att afdiknings-
området hör äfven den på planen med
en grön kant utmärkta Österkalts-
massen, men då egarne till nämnde
massa ej vilja göra gemensam sak
med sekonden om massens afdikning
och trosläggning i sin helhet,

komme att, på grund af markens
hårdlöge, till en mycket ringa del
i Kattudden för ^{taga del} upprättningen
af aflappagrasen A. D. B. så
har förslaget blifvit uppgjort
med endast fåst afseende
på sankmarken till Hållerum
litt A.

För att erhålla en säker
och tillförlitlig grund för bestäm-
mande af hufvudafloppagrasens
dimensioner har undersökningar
blifvit gjorda rörande vattendragets
nederlödsområde (se generalkartan
i första bladet), frammanför
vattenmängd, markens lutning m. m.
Af dessa frangår att det nederlöds-
område, som lunnar sitt vatten till
ifrågavarande aflappagras utgör cirka
375 hektar, men som det finnes tum-
ma aflapp från massen, det andra
genom Hållerum litt B, är det svårt
bestämmande omfåget här af hvarför
vattenområdet upptagits till det strö-
mjliga. Under förutsetning att all
nederlöds under december - Mars

vid snösmältningen af vårfloden (som
i regel på denna trakt varar 14
dygn) bortföras, är den den största
möjliga, blifver, enligt de vid Meteorologiska
stationen gjorda ob-
servationer under åren 1860-1872
för Decimur - Mars månader medel-
nederbörden 118 millimeter. Salunda
skulle grafvens dimensioner beräk-
nas för en vattning af 442.500
Kub. meter, som under 14 dagar,
skall bortföras, såvida ingen af-
sättning förefunnas, men denna
villar dock mellan $\frac{1}{3}$ till $\frac{2}{3}$ af
nederbördsmängden, och antaget
för säkerhets skull den somma
ett minimum eller $\frac{1}{3}$, reduceras
vid vårfloden framrinnande vattning
mängden till 295.000 Kub. meter.
^{hvilket är sekund, gör 0.25 Kille. meter.}
Denna vattning är dock lagd till
grund vid beräkningen af grafvens
dimensioner. Marken faller 2.6 m.
från Österhults gräns vid A till B,
och utgör grafvens längd 890 meter
mellan dessa punkter. Den minsta
lutning som gifvits åt blifvande

djup är afseende på fasthet vid markens
sättning, som i allmänhet är antagen
till 0.3-0.5 meter beräknade på mas-
sens eller dyens beskaffenhet.
Tillfölje af jordlagrens lösa be-
skaffenhet är från punkten X nedåt
utsläppet af grafvens sida gifven en
dosering af 1:1.5. ^{annars är öfver allt doseringen 1:1} Bottenbredden är
beräknad till 0.8 meter för hufvud-
släppografven A-B, enligt Gang-
illet och Kuthers Formel för vatten-
rör, i öppna ledningar, med ett
antaget vattendjup af 0.5 meter.
Bottenbredden i afläppografven C-D
är bestämd till 0.6 meter.

För att på ett ändamålsenligt
sätt kunna leda vattnet, såväl från
fältet själft som angränsande om-
råden till afläppografven skall
aflednings och afskärningsdiken upp-
tages, de förda är i planen beteck-
nade med A de ledare med B.
Aflädningsdikena göras 1.2 meter
djupa, 0.4 meter i botten och 1.8
meter i dagen; afskärningsdikena
^{göra höften i 0.5 meter i botten} och göras 1.3 meter i dagen till afdik-

Sammanhang med fjältets
odling upptages, på 20 meters afström
grän haalandia, tegdiken, hvilka
göras 0.8 meter djupa och i mån af
markens sättning förvandlas till täck
ta diken. Till täckdikena användes
Jern och aspurken.

torfurna

St. figurerna I och 8 Kan med fördel användas liksom de nu angifna odlingsmetoderna, enär marken på sina ställen är mullerlös och på andra åter gräskärande. Bränningen af den egentliga mossmarken förordas såsom förskicklig och har därför här förträdelse framför en djupvändning, som skulle behövas allt för dyrbar. Emellertid ligger på inga villkor bränningen på samma ställe återupprepas.

Efter hund som marken berattats
odlas häre huarefter dyjorden indelas
i 8 årligt omlopp med följande cirku-
lation: Första året träda, andra året
gräs 3^e, 4de och 5^a åren gräs, 6te året
7de 8^{de}

Såsom gødning förslås 250 Kilogram
Thomaspatent fosfat (eller 120 Kilogram
Superspat) och 200 Kilogram Kalimag-
nesia per hektar.

Till jordförbättringsmedel bör kalk
i stor mängd användas och grus i
mått af tillgång. Något grundlager af
betydligare utsträckning finnes ej i
närheten, och bör af detta skäl Kal-
ningen göras så riklig som möjligt.

Såsom närliggande Kartnadsförslag
nummer angiver uppger Kartnaden
för

afslappsgraven, till Kronor 1703.60

afdikningen " " 835.60

Undersökning till syn m m. 250.00

och för odlingen och
förbättring af 250 ^{matensskadade mark} hektar 3135.60

Summa Kronor 5924.80

Fördelas denna summa på
hela den förbättrade arealen, 28.35 hektar,
blifver förbättringsvärdet cirka 210 Kronor
per hektar, hvilket kartnad såväl
för åkerjorden som och den samre-
delan af mossen kan anses tillräc-
ligt högt, då deremot den ofriga

den inom denna del af landet så-
dana skutmarker och Kärvmarker, som
här äro i fråga, finnes i stor mängd,
och åkerarealen till himmanen i allmän-
het är allt för liten och till större
del utgöres af stentänder, samre-
åkerjord, är det väl värt förordas
detta förslags genomförande, då det
ju alltid skall vara till efterfölj
af andra, som nu ej anse det lö-
na mödan förbättra sina intet gif-
varde, moss och mjömarker.

Något så beskaffat förhållande,
som anfördes i f. S. Kongl. Högskolen
den 31 December 1879 angående vissa
villkor för tillstånd från det allmänna
föda till vattenafledning m. m., förefin-
nes här ej, och kommer den nu be-
rörda sankmarken att afdikas enligt
detta förslag, skall derigenom fröet-
lindighetens minskas till nytta för
angränsande åkerfält.

Gräfningsarbetet börjas vid punkt
ten B och fortsättes uppåt grafven,
hvarvid gifves åt grafven de dimensio-
ner som vidlagade gräfningsstabell an-
ge.

1 meter från grafvans kant. Skad de,
öfriga diknas dimensioner beträffar,
hänvisas till hvad förut om den beläp
nämndt.

Med kännedom om de arbets-
krafter som såkända lämpligen kan
ha att förfoga öfver vid utförandet
af ifrågakommande, dikninge och odlings
arbete, torde såvitt arbetet i sin
helhet kunna medhinnas på kortare
tid än 6 år dock så att diknings-
arbetet skall vara afslutadt innan
är efter sidan länat utfaller och
att odlingen af fig. 1 i norra delen
af mossen ej behöfver verkställas
för än 15 år derefter, såvida ej
mossen visar sig hafva undergått sådan
förändring att den derefterinnan med för-
del kan odlas.

På grund häraf föreslås följande
Arbetaplan

1^{sta} året efter statens beviljande, vor

ställes följande arbeten:

Uppgrävning af hafvets

afloppsgraven A. D. B.

och afloppsgraven C. D.

2^{dra} året upptages alla öfriga di-
ken, hvarken jemte till-
syn m. m. beräknats
Kosta _____ 1085, 60.

3de, 4de, 5te och 6te åren verkstäl-
las odlings och för-
bättrings arbeten på fig.
2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 12 och
13 med sammanlagt
en areal af 22, 81 hektar
för en Kustnad af _____ 2, 742, 20.

15de året odlas fig. 1 innehäl-
lande 2, 81 hektar för
en Kustnad af _____ 393, 40.
Summa Kronor 5, 924, 80.

Görkl. den 15 December, 1886.

Aug. Lagerberg

gm
C. H. Sylvan